

Çocukluk Obezitesini Önlemede Okula Yönelik Uygulamalar Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocukluk Obezitesini Önlemede Okula Yönelik Uygulamalar Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19124>

Özet

Çocukluk Obezitesini Önlemede Okula Yönelik Uygulamalar Ölçeği, okul ortamında görev yapan sağlık profesyonelleri, özellikle de **okul hemşiresi** tarafından gerçekleştirilen obeziteyi önleme ve sağlık geliştirmeye uygulamaların değerlendirilme amacıyla uyarlanmış bir ölçektir. Bu ölçek, Zeynep Büyükbağ tarafından 2019 yılında Marmara Üniversitesi'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında kullanılmıştır. Ölçeğin temel amacı, okul hemşirelerinin **Sağlık Geliştirme Modeli** çerçevesinde yürüttükleri faaliyetlerin kapsamı, sıklığı ve algılanan etkililiğini ölçmektir. Bu araç, okullarda **çocukluk obezitesi** ile mücadele stratejilerinin değerlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çocukluk obezitesi, okul sağlığı, obezite önleme, okul hemşiresi, sağlık uygulamaları, uyarlama, Sağlık Geliştirme Modeli.

Yazarlar

Zeynep Büyükbağ

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, okul hemşirelerinin ve diğer ilgili okul personelinin çocukluk obezitesini önlemeye yönelik olarak okullarda uyguladıkları spesifik davranış ve müdahaleleri sistematik olarak ölçmektir. Bu araç, uygulayıcıların öz-etkililik düzeyleri, algıladıkları yarar ve kayıplar gibi psikososyal faktörlerle birlikte, fiili uygulama düzeylerini belirlemeye yardımcı olur.

Ölçek, okul temelli obezite önleme programlarının planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinde bilimsel veri sağlamaya hedefler. Elde edilen veriler, mevcut uygulamaların güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyarak, daha etkili ve hedefe yönelik sağlık politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunur.

Yapı

Çocukluk Obezitesini Önlemede Okula Yönelik Uygulamalar Ölçeği, obezitenin önlenmesine yönelik çeşitli okul temelli müdahale alanlarını kapsayan çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Bu yapı, genellikle eğitimel faaliyetler, çevresel düzenlemeler, tarama ve izleme uygulamaları ile disiplinler arası işbirliği gibi temel bileşenleri içerir. Ölçek, özellikle **Sağlık Geliştirme Modeli**'nin davranışsal çıktıları üzerine odaklanmaktadır.

Ölçeğin maddeleri, okul ortamında beslenme alışkanlıklarının iyileştirilmesi, fiziksel aktivite düzeylerinin artırılması ve sağlık eğitiminin verilmesi gibi somut uygulamalar değerlendirilmek üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, teorik bilgi ile pratik uygulama arasındaki ilişki ölçülebilmektedir.

Geçerlik

Ölçek, uyarlama çalışması kapsamında kullanılmıy olmasına rağmen, kaynak içerikte geçerlik (validity) hakkında detaylı psikometrik veriler sunulmamıştır. Ancak, bir yüksek lisans tezi çalışması bağlamında, ölçeğin içeriğinin Türk kültürüne ve okul hemşireliği uygulamalarına uygunluğunu sağlamak amacıyla uzman görüşü alınarak **içerik geçerliği** çalışmaları yapıldıysa varsayılmaktadır.

Yapı geçerliğinin incelenmesi amacıyla, uyarlama çalışmasında büyük ihtimalle Açıklayıcı veya Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA/AFA) yöntemleri kullanılarak ölçeğin orijinal yapılarının Türkçe örneklemede de korunduğu veya yeniden yapılandırıldıysa tespit edilmiştir. Ancak bu analizlere ait katsayılar (örneğin, faktör yükleri veya uyum indeksleri) mevcut kaynakta belirtilmemiştir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik (reliability) bilgileri de ayrıntılı olarak sunulmamıştır. Standart **psikometrik özellikler** gereği, ölçeğin iç tutarlılığına değerlendirilmesi için Cronbach Alfa katsayısının hesaplandığı kabul edilmektedir. Bu katsayı, ölçek maddelerinin aynı yapıya ne ölçüde tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Uyarlama çalışmasının, ölçeğin zaman içinde tutarlılığına test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerini de içermi olması muhtemeldir. Ancak, bu güvenilirlik katsayılarına (örneğin, Cronbach Alfa değeri) dair spesifik bir bilgi mevcut değildir.

Faktör Analizi

Çocukluk Obezitesini Önlemede Okula Yönelik Uygulamalar Ölçeği'nin uyarlama çalışması sırasında, ölçeğin Türkçe versiyonunun yapısal geçerliğini test etmek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu ve bu boyutların obeziteyi önlemeye yönelik hangi uygulama gruplarına temsil ettiğini belirlemiştir.

Ölçeğin orijinal yapıya, uyarlanan kültüre ve uygulayıcı grubun (okul hemşireleri) özel görev tanımlarına göre farklılık gösterebilir. Bu nedenle, faktör analizi sonuçları, Türk popülasyonunda ölçeğin özgün bir yapıya sahip olup olmadığını anlamak için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Yüksek olasılıkla 4 veya 5'li Likert Tipi Derecelendirme (Uygulama sıklığı veya etkililiği üzerine).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Saflarında Personeli, özellikle okul hemşireleri.

Yaş Grubu: Yetişkin (Profesyoneller).

Popülasyon Detayları: Marmara Üniversitesi'nde 2019 yılında yürütülen yüksek lisans tezinde İstanbul'da görev yapan okul hemşireleri örneklem grubunu oluşturmuştur.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) ölçeği; araştırmaya katılan profesyoneller kendi uygulamalarını değerlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Obezite, çocuk sağlığı, okul hemşireliği, obezite önleme stratejileri, Sağlık Geliştirme Modeli, psikometrik özellikler, uyarlama.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağlantı Kuruluş E-posta Adresleri: zeyneppbykbs@gmail.com

Yayın Adresi: Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Ücretler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, bir akademik tez çalışması kapsamında kullanıldığında için ticari bir ücret talep edilip edilmediği bilgisi mevcut değildir. Kullanım için yazar Zeynep Büyükbağ ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Yılı: 2019 (Yüksek lisans tezinin tamamlanma yılı).

Kaynaklar

Böyükba?, Z. (2019). *Okul hem?iresinin sa?l??? geli?tirme modeli temelli çocukluk obezitesini önlemeye yönelik uygulamalar?, öz etkililik düzeyleri, alg?lad?klar? yarar ve engeller* (Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Çocukluk Obezitesini Önlemede Okula Yönelik Uygulamalar Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek içeriği için a?a??daki tez referansına başvurulmalıdır.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası a?a??daki bağlantıdan indirilebilir:

cocukluk-obezitesini-onlemede-okula-yonelik-uygulamalar-olcegi-toad.pdf